

Projektet: 'Bring minoriteterne i spil' (BMIS)

1. Projektets formål

Projektet "Bring minoriteterne i spil" har til formål at skabe forandring for 6-16 årige unge minoriteter med sociale problemer via skak på skoleskemaet i undervisningsforløb á 8 ugers varighed på udvalgte skoler samt oprettelse af skoleskakklubber efter skoletid. Deltagere i projektet er skoler på Nørrebro/Nordvest i København og i Aarhus Vest (f.eks. unge fra områderne Gellerup, Bispehaven og Trillegården). Op til 5.400 unge vil kunne deltage i projektet over den 3 årige projektperiode.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra Chess-in-the-Schools projekter i New York, og skal bidrage til nye ideer og metoder til en bedre socialindsats. Der er en vidensunderbygget sammenhæng mellem mål, ressourcer og resultater. Skoleskak anerkendes af danske eksperter¹ og dokumenteres af udenlandske undersøgelser².

Bill Clinton i artiklen "Børn skal spille skak!"³

"Skakspillet gør, at eleverne lærer at tænke og analysere bedre, de bliver bedre til at koncentrere og beherske sig og får større selvtillid. I dag omfatter Chess-in-the-Schools-projektet 27.000 elever fra første til niende klasse på 109 skoler i bydele i New York. Vi har uomstødelige beviser på, at Chess-in-the-Schools virker for 100 dollars pr. elev".

Et udviklingsprojekt

Dansk Skoleskak (DSS) vil på baggrund af de amerikanske erfaringer, kombineret med danske erfaringer med skoleskak på Nørrebro og på Ellekærskolen i Århus V., skabe dette udviklingsprojekt. Vi vil høste værdifulde danske erfaringer og dokumentere disse, så projektet kan danne skole for lignende projekter og forankres i social praksis andre steder i landet. "Bring minoriteterne i spil" er et udviklingsprojekt, der nytænker indsatsen for børn og unge med sociale problemer i to boligsocialt "tunge" områder⁴. Skolernes motivation til at deltage i projektet, er elevernes øgede læring og et styrket kompetenceløft for en særlig gruppe af elever, som traditionelt udfordrer skolerne.

Om skoleskak

I Danmark organiseres skoleskak af landsorganisationen Dansk Skoleskak (DSS) - en frivillig samfundsengagerende børne- og ungdomsorganisation (grundlagt 1960), som bygger på en særlig idé om at skoleskak styrker børns og unges intellektuelle og sociale udvikling. Via skoleskak lærer de koncentration, selvstændighed og skærper deres analytiske evner, hvilket er kompetencer som kan bruge både i skolen såvel som senere i livet. DSS er medlem af Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) og godkendt som frivillig social B & U organisation. DSS består af ca. 100 skoleskakklubber, 200 frivillige ledere og 2000 børn og unge i alderen 6-20 år (Se evt. skoleskak.dk).

Problemet der skal løses: Sociale problemer, radikaliserings, lav foreningsdeltagelse og behov for øget læring

Én af målgruppens største problemer er, at de er underrepræsenteret i foreningslivet (i det omfang de deltager foreningslivet sker det ofte segregeret efter etnicitet, alder og køn), og har særlige behov i mødet med skolesystemet. Med projektet vil vi skabe en såkaldt "win-win situation", hvor målgruppens tilknytning til foreningslivet øges, samtidig med at deres universelle læringskompetencer styrkes.

¹ F.eks. hjerneforsker Kjeld Fredens til Ritzau den 20. juni 2005 og overlæge ved Det Børnepsykiatriske hus, Odense, Niels Bilenberg til Fyns Stiftstidende den 22. januar 2006.

² Se f.eks. skoleskak.dk/dokumentation eller www.chessintheschools.org.

³ Se f.eks. <http://nyhederne-dyn.tv2.dk/article.php/id-8877763.html> eller Bill Clintons bog 'Giving' (2007).

⁴ Aberdeen University, 2005: *Chess development in Aberdeen's primary schools: A study on literacy and social kapital* <http://www.scotland.gov.uk/Publications/2005/03/20801>

Når unge bliver aktive medspillere i foreningsdanmark, demokratiseres og får rollemodeller, resulterer det ikke blot i positive resultater for den enkelte, men for samfundet generelt. Som en betydningsfuld bærer af kultur, værdier og normer i det danske samfund kan foreningslivets betydning for at engagere og integrere alle i Danmark næppe overvurderes. Skoleskakken har her den fordel, at de nydanske forældre kender skak som højstatus i deres oprindelseslande, hvorfor de godt tør sende familiens yngste til skoleskak. Med skak som internationalt sprog, skabes kommunikation på tværs af kultur, køn, alder og etnicitet.

Skoleskak som stepping stone

Er målgruppen først blevet en del af foreningslivets fællesskab, er der en større chance for, at de senere melder sig ind i andre foreninger. Således kan skoleskak fungere som en stepping stone, der overvinder barrierer og introducer ikke blot DSS, men hele foreningslivet for børn og unge med anden etnisk baggrund.

Forandring for målgruppen

Kortsigtet forandring:

1. Øget tilknytning til skoleskak eller subsidiært som stepping stone til resten af foreningsdanmark
2. Aktiv deltagelse i aktiviteter på tværs af alder, køn, religion og etnicitet - alle deltager på lige vilkår
3. Styrkede læringskompetencer og koncentrationsevne til gavn for deres skolegang

Langsigtet forandring

1. Deltagernes styrkes intellektuelt og socialt med øgede varige sociale relationer til følge
2. Forbedrede skolekunderskaber qua øget koncentrationsevne
3. Større sandsynlighed for at de efter et styrket grundskoleforløb vælger en ungdomsuddannelse⁵

2. Projektets målgruppe

Primær målgruppen

- Socialt udfordrede danske såvel som nydanske drenge og piger i alderen 6-16 år
- Skolesøgende på Nørrebro/Nordvest i København og i Århus Vest (Gellerupområdet) f.eks. på Tovshøjskolen, hvor andelen af tosprogede elever er mellem 80-96 % afhængigt af klassetrin.
- Har begrænset eller ingen tilknytning til foreningsdanmark.
- Har glæde af øget koncentration, selvstændighed og universelle læringskompetencer.

Sekundær målgruppen

- Skoleledelser på Nørrebro/Nordvest og Aarhus Vest.
- Lærere, mødre- og fædregrupper, boligforeninger, SSP og nærpolti, hvor f.eks. Nørrebro Nærpolti v. leder Søren Wiborg har lovet at deltage i en match mod unge skoleskakkspillere.

3. Projektets konkrete mål

Målene er opstillet efter SMART konceptet, således at de er *Specifikke, målbare, accepterede, realistiske og tidsbegrænsede*.

I en 3-årig projektperiode vil op til 5.400 børn og unge deltage i et 8 ugers undervisningsforløb med skoleskak. Tallet er fremkommet således: Begge projektkoordinatorer underviser på 3 skoler i 8 ugers forløb i 6 forskellige klasser pr. halvår = 18 klasser x 22 elever = 396 elever pr. halvår pr. projektkoordinator = ca. 1600 elever. Dertil kommer de elever, som deltager i en skoleskakklub efter skoletid, eller subsidiært

⁵ Erfaringer fra New York viser, at deltager man regelmæssigt i skoleskak, er der større sandsynlighed for at man vælger en ungdomsuddannelse eller tilsvarende, samt at man gennemfører denne.

efterfølgende indgår i foreningsdanmark via *stepping stone* effekten. 2. og 3. år stiger antal deltagende skoler og klasser.

På kort sigt (1.-2. år):

- 6 skoler på Nørrebro/Nordvest og i Århus Vest deltager i et 8 ugers undervisningsforløb á 1 time.
- Der oprettes skoleskakklubber på 40 % af de deltagende skoler med forældrebestyrelser.
- 20 % af skoleskakklubbens medlemmer deltager i frivillige weekendaktiviteter.

Længere sigt (2.-3. år):

- 10 skoler vælger at gå med i projektet.
- På de deltagende skoler uddannes to personer, som efterfølgende kan varetage skoleskak.
- At der oprettes en skoleskakklub efter skoletid på 60 % af de deltagende skoler.
- 60 % af deltagerne i skoleskakklubben er stadig med eller fortsat i anden fritidsaktivitet.
- Lærerne vurderer, at 75 % af deltagerne i skoleskakklubberne har øgede læringskompetencer.

Lang sigt (3.år-):

- Skoleskak har haft meget positiv indvirkning på det øvrige skoleforløb.
- Deltagerne fastholder tilknytningen til skoleskakken som hjælpetrænere / ledere.
- Deltagerne klarer sig over gennemsnittet sammenlignet med skolens øvrige elever.
- Deltagerne vælger i højere grad end området's øvrige elever en ungdomsuddannelse⁶.

4. Hvordan nås resultaterne? (Projektets forandringsteori)

Skoler på Nørrebro/Nordvest i København og i Århus Vest inviteres med i projektet, hvor skolens klasser/ årgange kan modtage et 8 ugers kursus i skak efter amerikansk forbillede. Derudover skal der oprettes skoleskakklubber på skolerne og ske uddannelse af lærere og undervisere på skolerne.

Når de unge deltager i skoleskak styrkes deres læringskompetencer, og via deltagelse i skoleskakklubbens aktiviteter efter skoletid introduceres deltagerne for foreningsdanmark, hvor de enten fortsætter eller bruger oplevelsen med skoleskak som en *stepping stone* til videre deltagelse i andre fritidsaktiviteter.

Centrale elementer

- 2 projektkoordinatorer underviser på skoler i 8 ugers forløb som en del af elevernes skoletid
- Der oprettes skoleskakklubber efter skoletid
- Deltagerne får styrket deres læringskompetencer og deltagelse i foreningsdanmark

Centrale aktiviteter

- Introduktionsmøder med skolerne, hvorefter skolerne kan søge om at komme med i projektet.
- Undervisning i skak som en del af skoleskemaet (1 time i 8 uger pr. klasse/årgang).
- Oprettelse af skoleskakklubber efter skoletid.
- Uddannelse af undervisere der gradvist kan varetage undervisningen.
- Deltagerne møder andre unge skoleskakspillere fra Århus og Københavns Skoleskak.
- Halvårlige evalueringer af deltagerens udvikling vedrørende udvikling af læringskompetencer.

Projektkoordinatorernes rolle: De to projektkoordinatorer er centrale for projektet. Koordinatoren besøger en skole pr. dag, hvor han/hun i første time har 3A, 2. time 3B etc.

⁶ Det er ikke inden for projektperiodens rammer at kunne vurdere dette, da de fleste af deltagerne vil være for unge til at vælge en ungdomsuddannelse inden for de kommende 3 år.

UV-skema for en projektkoordinator

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Sted:	Ellekærskolen	Tovshøj		Skjoldhøj	
Lektion 1	2a	3a	Forberedelse	4a	Møder
Lektion 2	2b	1d	Forberedelse	4c	Møder
Lektion 3	3a	5a	Forberedelse	3a	Dokumentation
Lektion 4	3c	5b	Forberedelse	1c	Dokumentation
Lektion 5	5b	8a	Evaluering	7c	Dokumentation
Lektion 6	6a	4a	Evaluering	7b	Dokumentation
Kl. 14-15	Skoleskakklub	Skoleskakklub		Skoleskakklub	

De 8 ugers undervisningsforløb i skoleskak skal skærpe interessen og lære deltagerne at spille skak, således at de sammen med skolens øvrige elever, kan deltage frivilligt i skoleskakklubben efter skoletid. Aktiviteter efter skoletid varetages af projektkoordinatoren i samarbejde med personale fra skolen, interesserede forældre m.v.

Projektkoordinatorerne varetager undervisningsforløbene på de deltagende skoler samt deltager i og koordinerer skoleskakklubbernes aktiviteter efter skoletid.

5. Dokumentation, løbende opfølgning, monitorering og evaluering

BMIS-projektet vil fortløbende blive dokumenteret. Dette sker dels med henblik på kontinuerligt at tilpasse indsatsen således, at projektet forbliver på sit spor, at de opstillede mål indfries, og dels med henblik på at kunne lave en samlet evaluering, når bevillingen udløber, og projektet skal stå på egne ben.

Det kan synes som en opfattende dokumentation og dataindsamling, men det er både i ministeriets, kommunernes og Dansk Skoleskaks interesse, at projektet dokumenteres meget grundigt. Indfries projektmålene og er dokumentationen i orden, kan BMIS projektet danne skole i Danmark for lignende projekter i rammerne af landets skoler.

Dokumentation af resultaterne vil ske i samarbejde med skoler, deltagende lærere og skoleforvaltninger via skolernes klasselister i samarbejde med projektkoordinatorerne. Antal brugere opgøres elektronisk pr. UV-time. Ved øvrige aktiviteter som kurser, skaklejre, uddannelse og møder, er det den ansvarlige for aktiviteten, der opgør antal brugere. Der er tale om kvantitativ dataindsamling samt kvalitative interviews med f.eks. skolelærere, -ledere og elever. De følgende ting vil indgå som grundelementer i dokumentationen:

1) Oversigtsdokument

Et hoveddokument med oplysninger om hvilke skoler, skoleledere, lærere og andre kontaktpersoner, der er involveret samt i hvilke perioder, de er involveret (dokumentation af antal skoler der er med i projektet). *Metode: Kvantitativ dataindsamling.*

2) Klasselister (fortroligt)

Der indhentes klasselister over deltagende elever. Dette indgår dog kun som fortroligt, internt materiale, der giver os overblik over, hvem der konkret er med i projektet, således at antal deltagere kan opgøres (5.400 deltagere over 3 år). *Metode: Kvantitativ dataindsamling.*

3) Registrering af aktivitetsdeltagere

I skoleskakklubberne efter skoletid registreres antallet af deltagere. Denne registrering finder også sted ved øvrige aktiviteter såsom skaklejre, turneringer mv. (hvor 20 % deltager i frivillige weekendaktiviteter). *Metode: Kvantitativ dataindsamling.*

4) Samarbejdsaftaler

Der indgås samarbejdsaftaler med alle involverede institutioner og parter. Foruden skoler og lærere indgås aftaler med forældre, politi, skoleforvaltninger og øvrige interessenter/parter.

5) Forventningsafklarende samtaler – før

Forud for forløbene på de enkelte skoler gennemføres forventningsafklarende samtaler med skolelederen og de implicerede lærere. Herunder nedfældes, hvor eleverne befinder sig fagligt og socialt i forhold til projektets mål. *Metode: Kvalitative interviews/fokusgruppe.*

6) Løbende samtaler – under

Under forløbene evalueres projektet med de implicerede lærere, og det diskuteres om der er behov for at tilpasse forløbet i.f.t. projektmålene. *Metode: Kvalitative interviews/fokusgruppe.*

7) Evaluerende samtaler – efter

Efter undervisningsforløbene gennemføres evaluerende samtaler med skolelederen og de implicerede lærere. Herunder nedfældes i hvilket omfang eleverne (på den korte bane) har udviklet sig i forhold til projektets ambitioner. *Metode: Kvalitative interviews/fokusgruppe.*

8) Øgede læringskompetencer

Lærerne vurderer, om deltagerne i skoleskakklubberne har opnået øgede læringskompetencer og i hvor høj grad det måtte være tilfældet (projektmål: 75 % af deltagerne i skoleskakklubberne har øgede læringskompetencer). *Metode: Spørgeskemabaseret undersøgelse kombineret med interviews.*

9) Oprettelse af skoleskakklubber med forældrebestyrelser

Dokumentation for oprettelsen af skoleskakklubber sker på baggrund af foreninger, vedtægter, bestyrelser samt sammensætning af disse (40 % / 60 % af de deltagende skoler).

Metode: Kvantitativ dataindsamling.

10) Stepping stone effekten

I samarbejde med skoler og særligt klasselærerne, gennemføres en nul-måling af den eksisterende tilknytning til foreningslivet for hvad angår de som deltager i skoleskakklubbens aktiviteter (de milepælsplanen). Hvert år foretages en måling af alle skoleskakklubbens deltagere (projektmål: Efter 2 år er 60 % af deltagerne stadig med i skoleskakklubben subsidiært fortsat i anden fritidsaktivitet). *Metode: Kvantitativ dataindsamling.*

Målingskoncept

I forbindelse med ansøgning om yderligere ekstern finansiering hos kommuner og fonde, arbejdes med ideen om at udarbejde et målingskoncept til efterfølgende brug, hvor eleverne vurderes fagligt og socialt. Den faglig side kunne eksempelvis være PISA inspirerede tests før og efter forløbet, men det sociale element f.eks. kan vurderes på engagement i foreningsliv. (Det ligger ikke inden for rammerne af denne projektbevilling at måle 5.400 elever). Styregruppen har til opgave at arbejde videre med dette, herunder at undersøge om Undervisningsministeriet (UVM) eller andre aktører kan bidrage til gennemførelsen af et sådant målingskoncept.

6. Organisering og organisatoriske forudsætninger

DSS har erfaring med sociale projekter støttet af integrationspuljer og kommunale § 18 midler.

Styregruppe – konkrete deltagere: Projektet monitoreres løbende af en styregruppe bestående af repræsentanter fra DSS, Århus Skoleskak, Københavns Skoleskak og de deltagelse skoler. I styregruppen sidder bl.a. skoleleder på DIA Skolen på Nørrebro, Mahmad Khatib og skolelederen på Ellekærskolen, Torben Haugaard. Desuden ønsker vi nærpolitiet repræsenteret, f.eks. v. lederen af Nørrebro Nærpoliti, Søren Wiborg. Øvrige deltagere inviteres med efter behov og kompetencer, f.eks. boligforeninger og mødre- og fædregrupper. Styregruppen mødes mindst 2 gange årligt, men kan også træde sammen efter behov. Styregruppen arbejder gratis.

Styregruppen diskuterer løbende projektets resultater, behov for justeringer m.v.

2 projektkoordinatorer: Som ansat koordinator 37 timer pr. uge (en på Nørrebro og en i Århus Vest) forventes det at kunne undervise på 3 skoler ad gangen i 8 ugers perioder. Øvrig tid anvendes i skoleskakklubberne om eftermiddagen, forberedelse, uddannelsesaktiviteter, dokumentation, resultatindsamling og koordinering.

Projektleder: Projektlederen har det overordnede ansvar for projektet, og skal sikre resultatformidling, coaching af projektkoordinatorerne, regnskabs- og dokumentationskrav.

Frivillige ledere: Århus og Københavns Skoleskak vil via et betydeligt frivilligbidrag skabe aktiviteter i weekends. Ca. 10 frivillige fra skoleskakken vil bidrage til projektet, og indgå i den efterfølgende forankring.

Samarbejdspartnere: Kommuner, skoler, lærere, nærpoliti, SSP, lokale minoritetsgrupper, boligforeninger.

7. Forankring og udbredelse

I projektet er der inkluderet en væsentlig uddannelsesdel, hvor lærere og pædagogisk personale på de deltagende skoler skal uddannes til at varetage undervisningsfunktionen efter projektperiodens udløb. Det er håbet at Københavns og Århus Kommuner, i lighed med f.eks. Malmø Kommune, hvor der er ansat 1½ medarbejder til undervisning i skak i skolerne, vil støtte op om skolernes undervisning i skoleskak, særligt når de kan se resultaterne af dette projekt. Vælger kommunerne ikke at videreføre konceptet med projektkoordinatorer og tilbud undervisning i skoleskak i 8 ugers forløb (large scale socialindsats), vil de frivillige skoleskakledere fra Århus og Københavns Skoleskak bidrage til den fortsatte lokale forankring, således at de i forbindelse med projektet oprettede skoleskakklubber fortsætter og bliver en naturlig del af de eksisterende skoleskakkredse i Århus og København. Uddannelsen af kommende skoleskaklærere vil kunne varetages af DSS, som del af eksisterende uddannelses tilbud.

Det er aftalt, at skoleledere og repræsentanter fra Århus og Københavns Kommune har sæde i styregruppen, således at de fra tættest hold kan monitorere indsatser og resultater.

Finansiering

Indenrigs- og Socialministeriet står for hovedfinansieringen i en 3-årig periode med 2,6 mio. fra de sociale SATS midler. Dansk Skoleskak bidrager med kr. 100.000 pr. projektår.

Århus og Københavns kommuner hvor børn og unge får glæde af projektet (2.700 elever hvert sted), bidrager efter forhandling til projektets finansiering. Dansk Skoleskak er aktuelt i dialog med kommunerne samt flere fonde om at gå med i projektet, således at uddannelses og dokumentationsdelen styrkes, lige som der arbejdes på, at alle 5.400 deltagere i projektet modtager et gratis skakspil – en udgift til kr. 270.000. Uddeling af skakspil er ligeledes inspireret af Chess-in-the-Schools projektet i New York.

Spørgsmålet om medfinansiering af projektet behandles i efteråret i det lokalpolitiske system, lige som forankringen af projektet på kommunalt niveau vil blive diskuteret i disse forhandlinger.

Skoler som søger om og kommer med i projektet, skal deltage med 6 klasser, der modtager et obligatorisk forløb med skoleskak af 8 ugers varighed som illustreret i UV-skemaet. Samtidig skal skolen overveje at starte en skoleskakklub efter skoletid for alle skolens elever, hvor lærere, pædagogisk personale, forældre og de ældste elever deltager i driften af denne. Forankringen i det lokale skole (politiske) miljø sker løbende, og i praksis afhænger det af de lokale projektresultater. To skoler har uopfordret tilkendegivet, at de gerne vil være med i projektet fra efteråret.

8. Milepælsplan (projektets aktiviteter illustreret)

Projektet er overordnet illustreret ved følgende milepælsplan. Aktiviteterne følger skoleåret. I maj 2009 har der været afholdt indledende møder med Århus og Københavns Kommuner på konsulent/kontorchef niveau, hvor den lokale forankring er diskuteret. Ultimo juni afvikles samtaler vedr. stillingerne som projektkoordinatorer til start 1. august. 3 skoler i henholdsvis Århus og København deltager i projektet fra efteråret 2009.

Tidsplan	Efterår '09	Forår '10	Efterår '10	Forår '11	Efterår '11	Forår '12
Projektstart, dialog med skoler og interessenter	X					
Ansættelse af projektkoordinatorer	X ⁷					
Indgåelse af aftaler med skoler og interessenter ⁸	X	X	X	X	X	
Møder i styregruppen	X	X	X	X	X	X
8 uger x 1 times undervisningsforløb	X	X	X	X	X	X
Oprettelse af skoleskakklubber		X	X	X	X	X
Uddannelse af hjælpetrænere og UV-assistenten			X	X	X	X
Uddannelse af bestyrelsesmedlemmer		X	X	X	X	
Formidling af projektet på www og til ministeriet	X	X	X	X	X	X
Monitering og dokumentation af resultaterne		X	X	X	X	X
Stævner m. lokalpolitiet og andre skoler		X		X		X
Resultatvurdering	X ⁹		X		X	X
Udarbejdelse af forankringsplan til ministeriet				X	X	X

9. Projektets nyhedsværdi og allerede opnåede medieinteresse

Projektet er helt nyt i Danmark, men i USA har man siden 1986 anvendt skoleskak i de mest socialt udsatte områder af New York. Det er sket med så stor succes, at Bill Clinton har nævnt det i sin seneste bog og "Chess-in-the-schools" projektet er blevet filmatiseret i den roste "Knights of the South Bronx" (2005). Det er nyt i Danmark at anvende skoleskak som systematisk metode i arbejdet med unge med sociale problemer i "large scale" projekter.

DSSs kendskab til målgruppen, organisationens stærke fundament samt egenfinansiering er garant for et velgennemført projekt fra start til slut.

Links

USA: www.chessintheschools.org - Danmark: www.skoleskak.dk

⁷ Stillingerne som projektkoordinatorer blev slået op med ansøgningsfrist den 12. juni og til ansættelsesstart 1. august.

⁸ Ved nyt projektår evalueres i samarbejde med de deltagende skoler. Nye skoler kan løbende søge om at være med i projektet.

⁹ Den første måling er en nulpunktsmåling, der afvikles i samarbejde med skolerne, hvor bl.a. den eksisterende tilknytning til foreningslivet måles.

Medieindslag om det danske projekt

BMIS-projektet har allerede været omtalt i flere end 30 lokale og nationale medier, herunder DR, Radioavisen, P4 og via telegrammer på Ritzau. (Nedenstående links må IKKE lægges på hjemmesider, men er her samlet som en service).

DR-tv

<http://www.dr.dk/Forms/Published/PlaylistGen.aspx?qid=1016177&bitrate=high>

Radioavisen

http://www.skoleskak.dk/images/filer/presse/medieindslag/Skoleskak_socialprojekt_DIA-skolen.wma

P4 - "Skoleskak hjælper socialt udsatte i Århus Vest" (02:50 min. henne i indslaget)

http://www.skoleskak.dk/images/filer/presse/medieindslag/P4_Ostjylland_Bring-minoriteterne-i-spil_Mads.wma

P4 - "Skoleskak skaber rollemodeller i Århus Vest" (m. skoleleder, Torben Haugaard, Ellekærskolen i Århus)

http://www.skoleskak.dk/images/filer/presse/medieindslag/P4_Ostjylland_Bring-minoriteterne-i-spil_skoleleder.wma